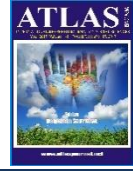

ATLAS INTERNATIONAL REFERRED JOURNAL ON SOCIAL SCIENCES

ISSN:2619-936X

Article Arrival Date: 30.04.2018

Published Date:25.06.2018

2018 / June

Vol 4, Issue:9

Pp:346-361

Disciplines: Areas of Social Studies Sciences (Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences)

BAZI DEVLET ÜNİVERSİTELERİNİN VERİ ZARFLAMA ANALİZİ (VZA) YÖNTEMİ İLE ETKİNLİK ANALİZİ¹

ANALYSIS OF EFFICIENCY OF SOME STATE UNIVERSITIES BY DATA
ENVELOPMENT ANALYSIS (DEA) METHOD

Dr. Öğr.Üyesi Muhammet Sait İŞILDAK

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Zile Meslek Yüksekokulu, Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü,
muhammetsait.isildak@gop.edu.tr

Öğr.Gör. Ali ÇİÇEK

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Zile Meslek Yüksekokulu, Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü,
ali.cicek@gop.edu.tr

Öğr.Gör. İmdat KÖKSAL

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Zile Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü,
imdat.koksal@gop.edu.tr

ÖZET

Yükseköğretim sisteminin ağırlıklı yapısını oluşturduklarından dolayı devlet üniversitelerinin etkin çalışmaları ülke kalkınmasında önemli rol oynamaktadır. Dünyada ilerlemiş ve bilgi üretmede aktif olan ülkelerin yükseköğretim kurumlarının verimli çalıştığı tartışılmaz bir gerçektir. Çalışmanın amacı, belirlenen üniversitelerin ne kadarının etkin olduğunu ortaya koymak ve etkin olmayalar için iyileştirme önerileri sunmaktır. VZA, birden fazla girdiye karşılık birden fazla çıktı üretme yeteneği olan ve parametrik olmayan bir matematiksel yöntemdir. Doğrusal programlama ya da regresyon analizi gibi yöntemlerde tek çıktı üretme olanağı vardır. Çalışmada çok girdiye karşılık çok çıktı üretimi yapılmak istenmiştir. Bundan dolayı VZA kullanılmıştır. Çalışmada bazı devlet üniversitelerine ait etkinlik performansları analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla 2016 yılı faaliyet raporlarına göre, belirlenen girdi ve çıktı verilerini içeren 36 devlet üniversitesi analize konu edilmiştir. Girdi sayısı 6, çıktı sayısı 3 adet olmak üzere 9 karar parametresi kullanılmıştır. Analizler girdi-çıkıtı yönelimli Charnes-Cooper-Rhodes (CCR) ve girdi-çıkıtı yönelimli Banker-Charnes-Cooper (BCC) yöntemleri ile yapılmıştır. Girdi yönelimli CCR ile 9 üniversite toplam etkin, girdi yönelimli BCC ile 18 üniversite teknik etkin ve 9 üniversite ölçek etkin (CCR/BCC) olarak tespit edilmiştir. Toplam etkin ve teknik etkin olmayan üniversiteler için çıktı iyileştirme öneri tablosu hazırlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Veri Zarflama Analizi (VZA), Etkinlik, Devlet Üniversiteleri.

ABSTRACT

Since they constitute the predominant structure of the higher education system, efficient studies of state universities play an important role in the development of our country. It is an unquestionable fact that the higher education institutions of the countries which have advanced in the world and have been active in producing knowledge, also have worked efficiently. The aim of this study is to expose how efficient are the determined universities, and to offer improvement recommendations for inefficient ones. VZA is a non-parametric mathematical method with the ability to generate multiple outputs for multiple inputs. It is possible to produce single output in methods such as linear programming or regression analysis. It was desired to produce multiple outputs against multiple inputs, in the study. Therefore, VZA was used. In the study, the efficiency performances of some state universities have been tried to analyze. For this aim, according to the activity reports for the year of

¹ Bu makale 10.03.2018 tarihinde 1. Uluslararası İKSAD Sosyal Bilimler Kongresinde özet bildiri olarak sunulmuştur.

2016, 36 state universities including specified input and output data were the subject of the analysis. 9 decision parameters are used, 6 of which are inputs and 3 of which are outputs. Analyzes were made with input-output oriented Charnes-Cooper-Rhodes (CCR) and input-output oriented Banker-Charnes-Cooper (BCC) methods. It was determined that 9 universities were total efficient with input-oriented CCR, 18 universities were technical efficient with input-oriented BCC and 9 universities were scale efficient (CCR/BCC). Output improvement tables were prepared for the total inefficient and technical inefficient universities.

Keywords: Data Envelopment Analysis (DEA), Efficiency, State Universities.

1. GİRİŞ

Üniversite bölümlerinin etkinlik ölçümü günümüz dünyasında önemli bir konu olmuştur. Karar verme birimlerinin performanslarının iyileştirilmesi için, belirli dönemler sonunda gerçekleştirilen faaliyetlerin değerlendirilmesi birtakım etkinlik ölçme yöntemlerinden yararlanılarak yapılır. Etkinlik, fiili performans ile önceden saptanan standart performans karşılaştırıldığında gerçekleşen performansın standart performansa ne ölçüde yaklaşım yaklaşmadığını gösterir (Yükçü, 3). Etkinlik genel anlamda bir hareketin ya da davranışın mümkün olduğu kadar, amacına ulaşma derecesidir. Etkinlik, girdi-çıkıtı mekanizması aracılığı ile işleri doğru yapabilme kabiliyetidir. Etkinlik, amaca ulaşmada yeterli olup olmadığını gösteren bir ölçüttür.

Etkinlik ölçme yöntemleri, oran analizi, parametrik yöntemler ve parametrik olmayan yöntemlerle incelenir (Oruç, 7; Bayraktutan, 132). Oran analizinde, geçmiş yıllardan alınan mali tablo verileri birbiriyle karşılaştırılır. Parametrik yöntemlerde ise, geçmiş yıllardan alınan veriler ışığında gelecek hakkında tahmin yapmayı sağlayan regresyon analizi kullanılmaktadır. Parametrik olmayan etkinlik analizi yönteminde ise, VZA yöntemi kullanılmaktadır (Babacan, vd. 98). VZA yöntemi, görece etkin olmayan karar verme birimlerinin etkinliklerinin iyileştirilmesi için neler yapılması gerektiği noktasında yöneticilere ve karar vericilere yol gösteren bir yöntemdir (özden, 169). Etkinlik kaynaklarına göre sınıflandırıldığında, üç önemli kavram devreye girmektedir. Bunlar, teknik etkinlik, ölçek etkinliği ve toplam etkinliktir. Teknik etkinlik, mevcut teknoloji çerçevesinde, belirli bir girdi bileşimi kullanılarak maksimum çıktının elde edilmesi veya belirli bir çıktı bileşiminin en az girdi kullanılarak üretilmesi başarısıdır. Girdilerden elde edilen yararları ölçtüğü için aynı zamanda bir verimlilik göstergesidir. Ölçek etkinliği, en uygun ölçekte üretim yapma başarısıdır. Toplam etkinlik ise, teknik etkinlik ile ölçek etkinliğinin çarpımından oluşur (özden, 168).

Bu çalışmada birden çok girdi ve çıktı kullanılacağından parametrik olmayan VZA yöntemi kullanılmıştır. VZA yöntemi kullanılarak devlet üniversitelerinin etkinlik ölçümü yapılmıştır. Literatürden devlet ve vakıf üniversitelerine ait yapılmış çalışmalar incelenmiştir. Ölçümlemenin başarısı doğru girdi ve çıktı faktörlerinin belirlenmesine bağlıdır. Etkinlik ölçümünde kullanılan kritik girdi ve çıktı faktörleri üniversitelerin yayınlanmış 2016 yılı faaliyet raporlarından alınmıştır. Faaliyet raporlarından sağlanan veriler VZA yöntemi ile analiz edilmiştir.

Çalışmada 6 girdi ve 3 çıktı kullanılarak 36 üniversite üzerinde VZA yöntemi ile etkinlik analizi yapılmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Üniversitelerin etkinliğini ölçen yayınlar incelenmiştir. Bu yayınlar da kullanılan yöntem ve modeller ile çıkan sonuçlar aşağıda kısaca vurgulanmıştır.

Babacan vd. (2007:97-114), 2000-2005 yılları arasında VZA yöntemi kullanarak kamu üniversiteleri ile Cumhuriyet Üniversitesi'nin etkinlik ölçüm sonuçlarını karşılaştırmışlardır. Çalışmada 53 devlet üniversitesi karar verme birimi (KVB) olarak kullanılmıştır. Çalışmalarında girdi yönelimli CCR ve BCC modelleri kullanılmıştır. Sonuç olarak kamu

üniversitelerinde etkinsizliğin gittikçe arttığı belirtilmiştir. Etkinlik beş yıl içinde sürekli düşüş göstermiş olup toplam performansındaki başarısızlık üniversitelere yayılmış fakat başarısızlık derinliği azalması gözlenmiştir.

Bakırcı Ve Babacan (2010: 215-234), Türkiye'deki 55 devlet üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültelerinin iktisadi performans değerlendirilmesi, VZA yöntemi kullanılarak yapılmıştır. 2000-2005 yılları arası fakültelerin performansı kendi aralarında görece olarak karşılaştırılmıştır. Etkinlik değerinin son yıllara doğru giderek arttığını ve 2005 yılında ise ortalama %51-60 arasında yoğunlaştığı belirtilmiştir.

Bal (2013:1-20), YÖK veya URAP (University Rank by Academic Performance, 2010) üniversiteler sıralamasında ilk yüz içerisine girebilmeyi başaran 23 üniversitenin aynı girdileri ve çıktıları kullanan eşdeğer karar birimleri oldukları kabul edilmiş ve VZA yöntemiyle vakıf üniversitelerinin etkinlik düzeylerini belirlemiştir. Akademik personel sayılarının girdi, yayın ve öğrenci sayılarının da çıktı değişkeni olarak kabul edilen çalışmada vakıf üniversitelerinin etkin olmadığı belirtilmiştir. Etkinsizlik sebepleri konusunda çözüm önerileri sunulmuştur.

Baysal vd. (2005:67-73), 50 devlet üniversitesinin 2004 yılına ait verilerini kullanarak etkinliklerini ölçmüş ve performanslarına göre 2005 yılı bütçe tahsislerini yapmıştır. Çalışmalarında 5 girdi ve 4 çıktı değişkeni kullanılmıştır. 50 üniversiteden 25'inin görece etkin olduğu sonuçların kabul edilebilir olduğu belirtilmiştir.

Çınar (2013:27-62), eğitim ve araştırma faaliyetleri açısından anlamlı derecede 'çok aktiviteli karar birimi' olma özelliği taşıyan 45 devlet üniversitesinin etkinliklerini ölçmüştür. Çalışmada 2010 yılı verileri ile çok aktiviteli VZA yöntemi kullanılmıştır. 2 girdi ve 5 çıktı kullanılmıştır. Üniversitelerin eğitim ve araştırma etkinlikleri bakımından farklı skorlara ulaşabildikleri gözlenmiştir. Ayrıca üniversitelerin çok aktiviteli modelde elde ettikleri toplam skorun hem bireysel hem de ortalama olarak klasik modelde elde edilenlerden düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Günay vd. (2017: 85-113), Türkiye'de 1992 yılında kurulan 23 devlet üniversitesinin 2004-2013 yıllarına ait verilerine dayanarak genel etkinlik, stok değişken girdilerine göre etkinlikleri ve mali etkinlikleri VZA yöntemi ile karşılaştırmıştır. Malmquist Toplam Faktör Verimliliği Endeksi kullanılan çalışmada toplam faktör verimliliğinin teknolojik gerileme kaynaklı %1 azaldığı belirtilmiştir.

Kutlar Ve Babacan (2008:148-172), kamu üniversitelerinin görece etkinlik ölçümlerini girdi ve çıktı yönelimli VZA kullanarak hesaplamışlardır. KVB olarak 53 devlet üniversitesi kullanılmış ve beş yıllık (2000-2005) analiz yapılmıştır. 8 girdi ve 6 çıktı kullanılmıştır. Kamu üniversitelerinin ölçek etkinliğinden yararlanamadığı belirtilmiştir.

Kutlar Ve Kartal (2004: 49-79), Cumhuriyet Üniversitesinin öğrenci alan sekiz fakültesinin performans değerlendirmesini VZA yöntemi yapmışlardır. Analizde sabit getirili ve girdi yönelimli CCR Modeli ve ölçeğe göre değişken getirili BCC modeli kullanılmıştır. Karar verme birim sayısı 8 olup, 7 girdi ve 4 çıktı kullanılmıştır. Genel olarak verimliliklerin yüksek performanslı olduğu belirlenmiştir.

Oruç vd. (2009:279-294), üniversitelerin etkinliklerini, bulanık VZA yöntemi ile incelemişlerdir. Türkiye'deki devlet üniversitelerinden 24'ü analize tabi tutulmuştur. Üniversitelerin etkinliklerini artırmaları konusunda tavsiyelerde bulunulmuştur.

Özden (2008:167-185), 24 vakıf üniversitesinin görece toplam, teknik ve ölçek etkinliklerini VZA yöntemi ile ölçmüş ve incelemiştir. Vakıf üniversitelerinin görece toplam, teknik ve ölçek etkinlikleri, girdi ve çıktı yönelimli CCR ve BCC modelleri kullanılarak incelenen

çalışmada, 9 üniversitenin etkin olmadığı sonucuna varılmıştır. Süper etkinlik modelleri yardımıyla vakıf üniversitelerinin etkinlik sıralamaları belirlenmiştir.

Özel (2014:124-136), Türkiye'deki 52 devlet üniversitesi, 2009-2010 öğretim yılı etkinliklerini VZA yöntemi ile ölçmüş ve süper-etkinlik modeli ile etkinlik açısından sıralamalarını yapmıştır. Genel olarak ortalama etkinlik değerinin düşük olduğu vurgulanmıştır.

Selim Ve Bursalıoğlu (2015:56-67), Türkiye'deki 51 devlet üniversitesinin 2006-2010 yıllarına yönelik VZA-BCC modeli etkinlik değerlendirilmesini yapmıştır. Etkinlik değerlerine tobit regresyon analizi uygulanmıştır. Kadın öğrenci sayısının pozitif yönde, erkek öğrenci sayısının ve fakülte sayısının ise negatif yönde etkilendiği belirtilmiştir.

Türkan Ve Özel (2017:307-322), Türkiye'de eğitim veren 43 devlet üniversitesinin etkinliklerini VZA yöntemi ile incelemiştir. Etkinlik değerleri üzerinde etkili olan faktörler, beta regresyon modeli ile belirlenerek tobit regresyon modeli ile karşılaştırılmıştır. Genel olarak devlet üniversitelerinin %22'sinin etkin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Türker vd. (2016:57-72), üniversitelerde bölüm etkinliklerinin ölçülmesinde kullanılan kritik başarı faktörlerini bulanık DEMATEL yöntemi ile belirlemeye çalışmışlardır. Girdi ve çıktı kümeleri için ayrı ayrı etkileyen-etkilenen gruplar belirlendikten sonra VZA yöntemi uygulanmıştır. 15 girdi ve 8 çıktı kullanılmıştır. Akademik dergilerde yayınlanan yayın sayısının etkinlik ölçümünde kritik bir değere sahip olmadığı belirtilmiştir.

3.YÖNTEM

Bu bölümde, KVB'lerin seçilmesi, kullanılacak girdi ve çıktı değişkenlerinin belirlenmesi ve VZA yönteminde kullanılacak VZA modelleri belirlenmiştir.

3.1.Karar Verme Birimlerinin Seçilmesi

Benzer stratejik hedeflere sahip KVB'nin aynı tür girdiler kullanarak aynı tür çıktılar üretmesi VZA yönteminin en önemli varsayımıdır (Golany & Yu, 1997). Ülkemizdeki devlet ve vakıf üniversitelerin kuruluş yılları, finans yapıları ve öğretim türleri birbirinden farklıdır. Devlet üniversitelerinde kamusal finansman, vakıf üniversitelerinde ise özel finansman sistemi benimsenmiş bulunmaktadır (YÖK 2010). Dolayısıyla bu çalışmada sadece devlet üniversiteleri incelenmiştir. Ülkemizde 112 adet devlet üniversitesi vardır (<https://istatistik.yok.gov.tr/>). Dolayısıyla çalışmamızda, devlet üniversitelerinden faaliyet raporları yayınlanmış olanları esas alınmıştır. Analiz edilme en az sayısının belirlenmesinde çeşitli kabuller vardır. KVB sayısı (n), çıktı sayısı (s) ve girdi sayısı (m) kabul ederek, en az üç katını gösteren Vassiloglou ve Giokas'ın önerdiği girdi-çıkıtı sayısı formülünden $n \geq 3[m+s]$ faydalanılmıştır (Kadırlar, 2015:35). Toplam girdi sayısı 6 ve toplam çıktı sayısı 3 adettir. Dolayısıyla karar verme birimlerinin toplam sayısı 27'den büyük olması yeterlidir. Verilerine ulaşılan devlet üniversitesi sayısı ise 36 adettir. Bu sayı analiz için yeterli bulunmuştur.

3.2. Girdi ve Çıkıtı Değişkenlerinin Belirlenmesi

Benzer stratejik hedeflere sahip KVB'lerin aynı tür girdiler kullanarak aynı tür çıktılar üretmesi VZA yönteminin temel varsayımlarındadır (Golany Ve Yu, 1997:30). Literatürdeki çalışmalarda devlet ve vakıf üniversitelerinin etkinlik çözümlemesinde kullanılan girdi ve çıkıtı değişkenleri incelenmiş ve bazı çalışmalarda yer alan değişkenler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Literatürde üniversitelerin etkinliği üzerine yapılan VZA çalışmalarında kullanılan, girdi-çıkıtı değişkenleri.

Yazar	Girdi Değişkenleri	Çıkıtı Değişkenleri
BABACAN vd. (2007)	- Prof. Sayısı - Doç. Sayısı - Yrd. Doç. Sayısı - Yardımcı Öğretim Elemanı Sayısı - Genel Bütçe Giderleri - İdari Personel Sayısı - Bütçe Dışı Harcama	- Üniversite Gelirleri - İndekslerde Yer Alan Yayın Sayısı - Lisansüstü Mezunu Sayısı - Lisansüstü Öğrenci Sayısı - Lisans Mezunu Sayısı - Lisans Öğrenci Sayısı
BAKIRCI & BABACAN (2010)	- Öğretim Elemanı Sayısı - Eğitim Hizmetleri - Personel Giderleri - Mal ve Hizmet Alımları	- Toplanan Harç Miktarı - Mevcut Öğrenci Sayısı
BAL (2013)	- Öğretim Üyesi Sayısı - Diğer Akademik Personel Sayısı	- Öğrenci Sayısı/Öğretim Üyesi Sayısı oranı - SCI, SSCI, AHCI tarafından taranan dergilerde yer alan makaleler ve atıflar toplamı
BAYSAL, ALÇILAR, ÇERÇİOĞLU & TOKLU (2005)	- Personel Giderleri - Diğer Cari Giderler - Yatırım Giderleri - Transferler - Öğretim Üyeleri Sayıları	- Lisans Öğrenci Sayısı - Yüksek lisans Öğrenci Sayısı - Doktora Öğrenci Sayısı - Yayın Sayıları
ÇINAR (2013)	- Genel Harcama - Yatırım Harcaması	- Yayın Sayısı - TÜBİTAK tarafından Onaylanmış Proje Tutarı - Lisans Öğrenci Sayısı - Yüksek Lisans Öğrenci Sayısı - Doktora Öğrenci Sayısı
KUTLAR & BABACAN (2008)	- Genel Bütçe Giderleri - Bütçe Dışı Harcama - Prof. Sayısı - Doç. Sayısı - Yrd. Doç. Sayısı - Yardımcı Öğretim Elemanı Sayısı - İdari Personel Sayısı	- İndekslerde Yer alan Yayın Sayısı - Üniversite Gelirleri - Lisans Öğrenci Sayısı - Lisans Mezunu Sayısı - Lisansüstü Öğrenci Sayısı - Lisansüstü Mezunu Sayısı
ÖZDEN (2008)	- Öğretim Üyesi Sayısı - Diğer Akademik Personel Sayısı - Toplam Giderler	- Yayın Sayısı - Lisansüstü Öğrenci Sayısı - Ön lisans ve Lisans Öğrenci Sayısı - Diğer Gelirler - Eğitim-Öğretim Gelirleri
ÖZEL (2014)	- Toplam Bütçe Giderleri - Profesör Sayısı - Doçent Sayısı - Yardımcı Doçent Sayısı - Araştırma Görevlisi Sayısı	- Ön Lisans Ve Lisans Öğrenci Sayıları - Yüksek Lisans Öğrenci Sayıları - Doktora Öğrenci Sayıları - Proje Sayısı - Uluslararası Yayın Sayısı
SELİM & BURSALIOĞLU (2015)	- Merkezi Yönetim Bütçe Ödenekleri - Üniversitenin Geliri - Proje Payı (TÜBİTAK) - Proje Payı (BAB) - Toplam Akademisyen Sayısı	- Mezun Öğrenci Sayısı/Akademisyen Sayısı - Akademisyen Başına Düşen Yüksek Lisans Mezun Öğrenci Sayısı - Akademisyen Başına Düşen Doktora Öğrenci Sayısı - Yayın sayısı - Çalışan sayısı
TÜRKAN & ÖZEL (2017)	- Toplam gider - Öğretim üyesi sayısı - Öğretim görevlisi sayısı	- Desteklenen kamu ve altyapı proje sayısı - Atıf sayısı - SCI, SSCI, AHCI indeksli yayın sayısı - Toplam lisans ve ön lisans öğrenci sayısı - Toplam lisansüstü öğrenci sayısı

Bu çalışmada girdi değişkenleri olarak, toplam harcama, toplam personel harcaması, eğitim harcaması, akademik personel sayısı, idari personel sayısı, toplam öğrenci sayısı, çıktı değişkenleri olarak ise mezun sayısı, yayın sayısı, proje sayısı niceliklerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Girdi ve çıktı değişkenlerine ait bilgiler ilgili üniversitelerin faaliyet raporlarından alınmıştır.

Tablo 2. Çalışmada kullanılan girdi-çıkıtı değişkenleri.

GİRDİLER	Kısaltma	ÇIKTILAR	Kısaltma
Toplam Harcama	TOPH	Mezun Sayısı	MEZS
Toplam Personel Harcaması	TPEH	Yayın Sayısı	YAYS
Eğitim Harcaması	EGIH	Proje Sayısı	PROS
Akademik Personel Sayısı	AKPS		
İdari Personel Sayısı	IDPS		
Toplam Öğrenci Sayısı	OGRS		

3.3. VZA Modelinin Belirlenmesi

Üniversite etkinliğinin belirlenmesinde kullanılan birçok VZA modeli mevcuttur. Girdi yönelimli veya çıktı yönelimli VZA yöntemlerinin kullanılması yanında, ölçeğe göre sabit getiri modeli CCR ve ölçeğe göre değişken getiri modeli BCC kullanılmaktadır. Girdi yönelimli VZA modelleri, belirli bir çıktı bileşimini en etkin şekilde üretecek en uygun girdi bileşimini araştırır. Çıktı yönelimli VZA modelleri ise, belirli bir girdi bileşimi ile üretilen en uygun çıktı bileşimini araştırır (CHARNES vd., 1981:669).

CCR modeli ile bütün KVB'lerin en uygun ölçekte faaliyet gösterdikleri varsayılarak toplam etkinlik hesaplanır. BCC modeli ile teknik etkinlik hesaplanır. BCC ve CCR skorlarının her ikisi de %100 ise KVB'ler tam etkindir (BABACAN vd., 2007:102).

Teknik etkinlik, belirli bir girdi bileşimi kullanılarak maksimum çıktının elde edilmesi veya belirli bir çıktı bileşiminin en az girdi kullanılarak üretilmesi başarısıdır. Ölçek etkinliği, en uygun ölçekte üretim yapma başarısıdır (ABBOT-DOUCOULIAGOSA, 2003:92). Ölçek etkinliği, toplam etkinlik/teknik etkinlik (ölçek etkinliği=CCR/BCC) formülüyle hesaplanabilir (ÖZDEN, 2008:174).

Doğrusal programlama problemlerinde, primal model ve dual model olarak iki yaklaşım vardır.

Primal modelde amaç maksimizasyon; dual problemde amaç minimizasyondur.

Primal amaç fonksiyonu;

$$\max z = \sum_{j=1}^n c_j x_j$$

Kısıtlayıcılar;

$$\sum_{j=1}^n a_{ij} x_j = b_i, \quad x_j \geq 0 \quad \text{ve} \quad \begin{matrix} i = 1, 2, \dots, m \\ j = 1, 2, \dots, n \end{matrix}$$

Dual amaç fonksiyonu;

$$\min y = \sum_{i=1}^m b_i y_i$$

Kısıtlayıcılar;

$$\sum_{i=1}^m a_{ij} y_i \geq c_j, \quad y_i \geq 0 \quad \text{ve} \quad \begin{matrix} i = 1, 2, \dots, m \\ j = 1, 2, \dots, n \end{matrix}$$

Burada, c_n , n . çıktının ağırlığını, x_n , n . çıktının miktarını, b_m , m . girdinin ağırlığını, y_m , m . girdinin miktarını göstermektedir. m kadar girdi ve n kadar çıktısı olan h adet KVB'nin ölçek etkinliği,

$$h = \frac{\sum_{j=1}^n c_j x_j}{\sum_{i=1}^m b_i y_i}$$

formülü yardımıyla hesaplanabilir (BABACAN vd., 2007:102).

Amaç fonksiyonunun değeri 1 olarak bulunursa, h karar biriminin etkin olduğuna; 1'den daha küçük bir değer bulunması durumunda ise, h karar biriminin etkin olmadığına karar verilir (ÇINAR, 2013:33). Amaç fonksiyonunun optimum değeri, en fazla 1 olabilir. Girdi ve çıktı ağırlık değerlerinin negatif olmaması gerekmektedir (BAKIRCI-BABACAN, 2010:221).

Girdi-çıkıtı kontrolü, ölçeğe göre getiri ve modelin amacı gibi etkenler VZA modelinin seçiminde rol alan faktörlerdir. Girdiler üzerinde kontrol azsa, çıktı yönelimli model; çıktılar üzerinde kontrol azsa, girdi yönelimli model kullanılmalıdır (ÖZDEN, 2008:170).

Çalışmada hem girdiler hem de çıktılar üzerinde kontrol kısıtlıdır. Bundan dolayı girdi yönelimli CCR ve BCC analizi tercih edilmiştir. Etkinlik skorları arasında oluşan farkları yorumlayabilmek için, hem toplam etkinliği veren CCR modeli hem de teknik etkinliği veren BCC modeli kullanılmış ve ölçek etkinliği incelenmiştir.

VZA sadece etkin birimleri belirleyebilmekte, birimlerin sıralanmalarına yani etkinlik derecelerinin bulunmasına izin vermemektedir (ÖZEL, 2014:130). Ancak etkin olan üniversitelerin alt kümelerinden oluşan referans kümesi meydana getirerek yoğunluk değerleri sunar. Etkin olmayan üniversitelerin, etkin üniversitelerin oluşturduğu referans kümesine benzetilerek etkin hale getirilmesi sağlanabilir.

4.BULGULAR

Bu çalışmada devlet üniversiteleri analiz edilecek ve birbirine göre göreceli olarak etkinlikleri belirlenecektir. Kullanılan veriler, devlet üniversitelerin faaliyet raporlarından alınan veriler olduğu için güvenilir kabul edilmiştir. Devlet üniversitelerin göreceli etkinlik ölçümü için OSDEA yazılımı kullanılmıştır. Her bir karar verme birimi için, sabit ve değişken getirili etkinlik ölçümü yapılmıştır. Etkin bulunmayan üniversitelerin etkin olabilmeleri için referans kümeleri bulunmuştur. CCR yöntemine göre girdilerin ne kadar azaltılması ve çıktılarının ne kadar artırılması gerektiği Tablo 7'de gösterilmiştir. Analizde verileri kullanılan üniversiteler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Etkinlik analizinde verileri kullanılan üniversiteler.

Sıra	Karar Verme Birimi	Kısaltma
1	ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	AIBU
2	ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ	ADUN
3	ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ	AMUN
4	AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ	AKUN
5	AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ	AICU
6	AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ	AEUN
7	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	AKDU
8	ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	ANAU
9	ANKARA ÜNİVERSİTESİ	ANKU
10	ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	ACUN
11	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ	BALU
12	BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ	BEUN

13	BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ	BOUN
14	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	CUKU
15	DİCLE ÜNİVERSİTESİ	DICU
16	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	DEUN
17	DÜZCE ÜNİVERSİTESİ	DUZU
18	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	ESON
19	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	GAZU
20	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ	GAUN
21	İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	IYTU
22	KAFKAS ÜNİVERSİTESİ	KAFU
23	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	KATU
24	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİ	KABU
25	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	MARU
26	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ	MSKU
27	MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ	MALU
28	NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ	NAKU
29	NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ	NOHU
30	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	ONMU
31	ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	ODTU
32	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	PAMU
33	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	SELU
34	SİNOP ÜNİVERSİTESİ	SINU
35	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	ULUN
36	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	YITU

4.1. Bazı Devlet Üniversitelerinde Göreceli Etkinlik Ölçümü

Üniversitelerin etkinlik analizi girdi yönelimli CCR (CCRI) ve girdi yönelimli BCC (BCCI) yöntemleri ile çıktı yönelimli CRR (CCRO) ve çıktı yönelimli BCC (BCCO) yöntemleri kullanılmıştır. Ölçek etkinlikleri hem girdi hem de çıktı yönelimli olarak hesaplanmış ve Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4: Bazı Devlet Üniversitelerinin CCR, BCC ve Ölçek Etkinlikleri (CCR/BCC)

Sıra	KVB	CCRI %	BCCI %	Ölçek %	CCRO %	BCCO %	Ölçek %
1	AIBU	%77,06	%77,51	%99,41	%77,06	%79,89	%96,45
2	ADUN	%96,84	%97,014	%99,82	%96,84	%97,29	%99,53
3	AMUN	%99,40	%100	%99,40	%99,40	%100,00	%99,40
4	AKUN	%85,38	%88,67	%96,29	%85,38	%89,51	%95,39
5	AICU	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00
6	AEUN	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00
7	AKDU	%77,10	%79,99	%96,39	%77,10	%82,99	%92,90
8	ANAU	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00
9	ANKU	%56,93	%65,93	%86,35	%56,93	%70,29	%80,99
10	ACUN	%69,47	%100	%69,47	%69,47	%100,00	%69,47
11	BALU	%88,54	%89,95	%98,43	%88,54	%90,84	%97,47
12	BEUN	%19,92	%100	%19,92	%19,92	%100,00	%19,92
13	BOUN	%93,97	%95,60	%98,29	%93,97	%95,37	%98,53
14	CUKU	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00
15	DICU	%81,05	%91,23	%88,85	%81,05	%92,20	%87,91
16	DEUN	%64,69	%78,78	%82,11	%64,69	%81,00	%79,86
17	DUZU	%84,70	%86,15	%98,32	%84,70	%84,88	%99,79
18	ESON	%70,46	%74,73	%94,28	%70,46	%78,66	%89,57
19	GAZU	%66,43	%69,69	%95,32	%66,43	%72,09	%92,15
20	GAUN	%89,33	%92,48	%96,60	%89,33	%93,44	%95,61
21	IYTU	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00
22	KAFU	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00
23	KATU	%85,91	%100	%85,91	%85,91	%100,00	%85,91
24	KABU	%96,72	%100	%96,72	%96,72	%100,00	%96,72
25	MARU	%74,02	%84,32	%87,78	%74,02	%86,62	%85,45

26	MSKU	%99,63	%100	%99,63	%99,63	%100,00	%99,63
27	MALU	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00
28	NAKU	%96,33	%96,72	%99,60	%96,33	%96,56	%99,76
29	NOHU	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00
30	ONMU	%85,64	%96,63	%88,63	%85,64	%97,25	%88,06
31	ODTU	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00	%100,00
32	PAMU	%58,27	%66,65	%87,42	%58,27	%60,55	%96,24
33	SELU	%92,18	%100	%92,18	%92,18	%100,00	%92,18
34	SINU	%69,30	%100	%69,30	%69,30	%100,00	%69,30
35	ULUN	%79,17	%86,36	%91,67	%79,17	%88,81	%89,15
36	YITU	%97,47	%100	%97,47	%97,47	%100,00	%97,47

Tablo 4’de toplam etkinlik değerleri (CCR), teknik etkinlik değerleri (BCC) ve ölçek etkinlik değerleri (CCR/BCC) görülmektedir. Teknik olarak etkin olan bir birim, ölçekte etkinsiz ise toplamda da etkinsiz olarak karşımıza çıkmaktadır. Tablo 4’de AMUN, ACUN, BEUN, KATU, KABU, MSKU, SELU, SINU ve YITU teknik etkin ancak ölçekte etkinsiz olduklarından toplamda da etkinsiz oldukları görülmektedir. AICU, AEUN, ANAU, CUKU, IYTU, KAFU, MALU, NOHU ve ODTU hem teknik etkin hem de ölçek etkin olduklarından toplam etkin oldukları görülmektedir.

4.2.Referans Kümeleri

Tablo 5: KVB’lerin girdi-çıkışı yönelimli CCR modeli referans kümeleri.

Sıra	KVB	Referans Grupları			
1	AIBU	AEUN	ANAU	KAFU	
2	ADUN	ANAU	KAFU	MALU	
3	AMUN	ANAU	KAFU	MALU	
4	AKUN	ANAU	KAFU	MALU	
5	AICU	AICU			
6	AEUN	AEUN			
7	AKDU	ANAU	CUKU	KAFU	NOHU
8	ANAU	ANAU			
9	ANKU	KAFU	MALU		
10	ACUN	AICU	ANAU	KAFU	MALU
11	BALU	AICU	ANAU	KAFU	MALU
12	BEUN	AICU	KAFU	MALU	
13	BOUN	KAFU	ODTU		
14	CUKU	CUKU			
15	DICU	KAFU	MALU		
16	DEUN	AICU	ANAU	KAFU	MALU
17	DUZU	IYTU	NOHU	ODTU	
18	ESON	KAFU	MALU		
19	GAZU	AICU	ANAU	KAFU	MALU
20	GAUN	AEUN	ANAU	NOHU	
21	IYTU	IYTU			
22	KAFU	KAFU			
23	KATU	AEUN	ANAU	MALU	
24	KABU	AICU	AEUN	ANAU	KAFU
25	MARU	AICU	ANAU	KAFU	MALU
26	MSKU	AEUN	ANAU	CUKU	NOHU
27	MALU	MALU			
28	NAKU	AEUN	ANAU	CUKU	NOHU
29	NOHU	NOHU			
30	ONMU	AICU	ANAU	KAFU	MALU
31	ODTU	ODTU			
32	PAMU	CUKU	NOHU	ODTU	
33	SELU	AEUN	ANAU	MALU	
34	SINU	AEUN	KAFU	MALU	

35	ULUN	ANAU	KAFU	MALU	
36	YITU	IYTU	KAFU	NOHU	

AICU, AEUN, ANAU, CUKU, IYTU, KAFU, MALU, NOHU ve ODTU karar verme birimleri toplam etkin oldukları için diğer birimlerin değerlendirilmelerinde referans olmuşlardır. Toplam etkin birimler için referans değerler de yine kendileridir.

Tablo 5'te AIBU karar verme birimi AEUN, ANAU ve KAFU karar verme birimleri ile eşleşmiş oldukları görülmektedir. Etkin olmayan KVB'lerde birden fazla eşleştirme görülmekte, ancak etkin KVB'lerde eşleştirme kendisi ile yapıldığı görülmektedir. Bunun nedeni etkin olan KVB'ler başka herhangi bir KVB ile eşleştirme ya da karşılaştırma ihtiyacı olmamasındandır.

4.3. Lambda (λ) Yoğunluk Kümeleri

Tablo 6: Çıktı Yönelimli CCR için KVB'lerin λ yoğunluk kümeleri

KVB	AICU	AEUN	ANAU	CUKU	IYTU	KAFU	MALU	NOHU	ODTU
AIBU	0	1.00888	0.00238	0	0	0.40969	0	0	0
ADUN	0	0	0.00409	0	0	0.50558	0.62774	0	0
AMUN	0	0	0.01018	0	0	1.52717	0.43472	0	0
AKUN	0	0	0.01670	0	0	0.65545	1.31141	0	0
AICU	1	0	0	0	0	0	0	0	0
AEUN	0	1	0	0	0	0	0	0	0
AKDU	0	0	0.00761	0.37037	0	1.18804	0	0.24371	0
ANAU	0	0	1	0	0	0	0	0	0
ANKU	0	0	0	0	0	2.28524	2.83313	0	0
ACUN	0.14813	0	0.00010	0	0	0.35021	0.10094	0	0
BALU	0.29556	0	0.01179	0	0	0.79395	0.34926	0	0
BEUN	0.16036	0	0	0	0	0.17588	0.37047	0	0
BOUN	0	0	0	0	0	0.52177	0	0	0.12554
CUKU	0	0	0	1	0	0	0	0	0
DICU	0	0	0	0	0	0.85756	1.81527	0	0
DEUN	0.90476	0	0.00142	0	0	1.37543	3.60313	0	0
DUZU	0	0	0	0	0.10454	0	0	0.82377	0.03461
ESON	0	0	0	0	0	1.34278	0.61257	0	0
GAZU	1.21637	0	0.00928	0	0	0.83715	0.74025	0	0
GAUN	0	1.30331	0.00071	0	0	0	0	0.25711	0
IYTU	0	0	0	0	1	0	0	0	0
KAFU	0	0	0	0	0	1	0	0	0
KATU	0	2.82061	0.00216	0	0	0	0.17249	0	0
KABU	0.06468	0.50738	0.00218	0	0	0.02950	0	0	0
MARU	0.41045	0	0.01265	0	0	2.18845	1.96255	0	0
MSKU	0	0.81617	0.00271	0.01509	0	0	0	0.70324	0
MALU	0	0	0	0	0	0	1	0	0
NAKU	0	0.52182	0.00296	0.03298	0	0	0	0.39203	0
NOHU	0	0	0	0	0	0	0	1	0
ONMU	0.18182	0	0.00715	0	0	1.08858	2.59302	0	0
ODTU	0	0	0	0	0	0	0	0	1
PAMU	0	0	0	0.25973	0	0	0	0.12184	0.30430
SELU	0	2.53684	0.02257	0	0	0	1.32571	0	0
SINU	0	0.11499	0	0	0	0.11809	0.55954	0	0
ULUN	0	0	0.00965	0	0	1.88016	1.52370	0	0
YITU	0	0	0	0	0.15620	0.22228	0	1.16016	0

Tablo 6 'de her bir referans kümesinde eşleşme yapılan λ yoğunluk kümeleri verilmiştir. Tablo 5'de AIBU birimi ile AEUN, ANAU ve KAFU ile eşleştirilmiş idi. AIBU birimi için referans alınan λ_{AEUN} yoğunluk değeri 1.00888, λ_{ANAU} yoğunluk değeri 0.00238 ve λ_{KAFU} yoğunluk değeri 0.40969 olduğu Tablo 6'de görülmektedir. Referans girdi değerinin λ yoğunluk değerleriyle çarpımlarının toplamları hedef değeri vermektedir. Buna göre AIBU birimi için hedef girdi değerleri,

$$\text{Hedef}_{AIBU} = (\text{AEUN}_{TOPH}, \text{AEUN}_{TPEH}, \text{AEUN}_{EGIH}, \text{AEUN}_{AKPS}, \text{AEUN}_{IDPS}, \text{AEUN}_{OGRS}) \times \lambda_{AEUN} +$$

$$(\text{ANAU}_{TOPH}, \text{ANAU}_{TPEH}, \text{ANAU}_{EGIH}, \text{ANAU}_{AKPS}, \text{ANAU}_{IDPS}, \text{ANAU}_{OGRS}) \times \lambda_{ANAU} +$$

$$(\text{KAFU}_{TOPH}, \text{KAFU}_{TPEH}, \text{KAFU}_{EGIH}, \text{KAFU}_{AKPS}, \text{KAFU}_{IDPS}, \text{KAFU}_{OGRS}) \times \lambda_{KAFU}$$

formülüne göre hesaplanacaktır. Formüle göre AIBU girdiler için hedef değerler;

$$\text{Hedef}_{AIBU} = (133426313, 59614564, 100650129.1, 718, 390, 19681) \times 1.00888 +$$

$$(583683263.2, 272577954.8, 527819789.9, 2145, 2060, 1414968) \times 0.00238 +$$

$$(151175776, 83555214.41, 122669148, 846, 439, 19210) \times 0.40969$$

$$= (197937307.91, 95025261.96, 153058135.88, 1076.08, 578.23, 31099.00)$$

Çıktılar için hedef değerler;

$$\text{Hedef}_{AIBU} = (\text{AEUN}_{MEZS}, \text{AEUN}_{YAYS}, \text{AEUN}_{PROS}) \times \lambda_{AEUN} +$$

$$(\text{ANAU}_{MEZS}, \text{ANAU}_{YAYS}, \text{ANAU}_{PROS}) \times \lambda_{ANAU} +$$

$$(\text{KAFU}_{MEZS}, \text{KAFU}_{YAYS}, \text{KAFU}_{PROS}) \times \lambda_{KAFU}$$

$$\text{Hedef}_{AIBU} = (3513, 1797, 349) \times 1.00888 +$$

$$(201006, 3309, 1346) \times 0.00238 +$$

$$(3686, 1764, 523) \times 0.40969$$

$$= (5533.48, 2543.53, 569.57)$$

şeklinde hesaplanmıştır. Tablo 7'de etkin olmayan KVB'lerin gerçekleşen, hedef ve potansiyel iyileştirme değerleri çıktıya yönelik CCR yöntemine göre verilmiştir. Sonuçlar tamsayı olarak üretilmiştir.

Tablo 7: Etkin Olmayan Devlet Üniversitelerinin Çıktı Yönelimli CCR Modeliyle Elde Edilen Hedef Değerleri ve İyileştirme Oranları.(G: Gerçekleşen Değer, H: Hedef Değer, İ: İyileştirme Oranı)

KVB		TOPH	TPEH	EGIH	AKPS	IDPS	OGRS	MEZS	YAYS	PROS
AIBU	G	197937308	114524773	165870876	1253	850	31099	4264	1960	395
	H	197937308	95025262	153058136	1076	578	31099	5533	2544	570
	İ(%)	0,00	-17,03	-7,72	-14,13	-32,00	0,00	29,76	29,80	44,30
ADUN	G	130597873	78040766	100602112	824	587	21127	3811	811	262
	H	125089753	68212142	100602112	750	380	21127	3935	1106	271
	İ(%)	-4,22	-12,59	0,00	-8,98	-35,26	0,00	3,25	36,37	3,44
AMUN	G	268860043	162080156	219006994	1689	2023	47647	8491	361	808
	H	268860043	147590965	217937480	1531	795	47647	8542	2867	813
	İ(%)	0,00	-8,94	-0,49	-9,35	-60,70	0,00	0,60	694,18	0,62
AKUN	G	252058668	127536278	165314383	1275	935	47986	7159	1332	313
	H	205503054	111240770	165314383	1245	634	47986	8385	1631	367
	İ(%)	-18,47	-12,78	0,00	-2,35	-32,19	0,00	17,13	22,45	17,25

AKDU	G	387000400	230950358	328058989	2513	2042	60626	7856	3383	1067
	H	387000400	220280596	298292724	2068	1647	60626	10189	4388	1384
	İ(%)	0,00	-4,62	-9,07	-17,71	-19,34	0,00	29,70	29,71	29,71
ANKU	G	387000400	230950358	328058989	2513	2042	60626	7856	3383	1067
	H	554315011	303117785	444728784	3347	1678	69324	14067	4938	1198
	İ(%)	-34,77	-37,26	-31,15	-11,60	-69,34	0,00	75,66	272,96	75,66
ACUN	G	74443943	38863944	61658608	516	207	9504	1285	491	92
	H	74443943	38845085	61146730	405	207	9504	1850	707	186
	İ(%)	0,00	-0,05	-0,83	-21,51	0,00	0,00	43,97	43,99	102,17
BALU	G	180593703	97978245	153504648	988	611	38523	5903	310	387
	H	180593703	94475030	148381405	988	514	38523	6667	1664	437
	İ(%)	0,00	-3,58	-3,34	0,00	-15,88	0,00	12,94	436,77	12,92
BEUN	G	89173775	36035862	73668788	397	261	8578	349	60	19
	H	69056943	35383060	56364322	397	197	8578	1752	490	95
	İ(%)	-22,56	-1,81	-23,49	0,00	-24,52	0,00	402,01	716,67	400,00
BOUN	G	262100893	120748284	175596072	1031	940	13711	2221	1055	572
	H	141381590	74758270	115923028	682	446	13711	2364	1214	609
	İ(%)	-46,06	-38,09	-33,98	-33,85	-52,55	0,00	6,44	15,07	6,47
DICU	G	325432574	209919823	229669704	1905	1919	32764	5493	1107	365
	H	263453744	143526931	210532431	1631	809	32764	6777	2094	450
	İ(%)	-19,05	-31,63	-8,33	-14,38	-57,84	0,00	23,38	89,16	23,29
DEUN	G	613865931	358294117	453546944	3322	3264	71344	9443	2530	480
	H	559892247	291933169	453546944	3322	1642	71344	14598	3929	742
	İ(%)	-8,79	-18,52	0,00	0,00	-49,69	0,00	54,59	55,30	54,58
DUZU	G	174352289	92593086	126826945	1073	826	23818	2479	2075	266
	H	145736229	75428289	126826945	834	539	23818	3384	2450	314
	İ(%)	-16,41	-18,54	0,00	-22,27	-34,75	0,00	36,51	18,07	18,05
ESON	G	312783409	169532825	214503493	1538	3097	31292	4347	1807	343
	H	248150837	136450116	200263687	1442	735	31292	6170	2565	703
	İ(%)	-20,66	-19,51	-6,64	-6,24	-76,27	0,00	41,94	41,95	104,96
GAZU	G	305469966	161753511	251370852	1578	1240	50083	6114	484	315
	H	301531857	147446091	251370852	1578	801	50083	9204	2208	474
	İ(%)	-1,29	-8,85	0,00	0,00	-35,40	0,00	50,54	356,20	50,48
GAUN	G	213.161.419	120.258.692	164.247.251	1.268	1.607	33.622	5.111	2.740	420
	H	211377507	97043086	164247251	1161	645	33622	5721	3067	516
	İ(%)	-0,84	-19,30	0,00	-8,44	-59,86	0,00	11,94	11,93	22,86
KATU	G	390.898.480	242.032.136	295.041.189	2.439	2.056	60.110	9.180	4.408	513
	H	390316062	175566174	295041189	2116	1146	60110	10686	5131	987
	İ(%)	-0,15	-27,46	0,00	-13,24	-44,26	0,00	16,41	16,40	92,40
KABU	G	79.545.306	36.042.937	65.794.326	648	228	14.395	2.396	963	133
	H	79545306	35734600	61199203	419	228	14395	2477	996	197
	İ(%)	0,00	-0,86	-6,98	-35,34	0,00	0,00	3,38	3,43	48,12
MARU	G	521.692.787	354.293.902	425.620.444	3.020	2.422	82.350	11.440	1.807	867
	H	521692787	279415275	423035350	3020	1534	82350	15456	4687	1171
	İ(%)	0,00	-21,13	-0,61	0,00	-36,66	0,00	35,10	159,38	35,06

MSKU	G	220.891.124	137.423.008	177.798.186	1.501	878	39.802	6.262	3.504	481
	H	218710667	105891743	177798186	1237	735	39802	6285	3517	483
	İ(%)	-0,99	-22,94	0,00	-17,59	-16,29	0,00	0,37	0,37	0,42
NAKU	G	148.874.665	87.387.619	114.403.740	1.058	504	34.824	4.094	2.110	328
	H	142817320	70094998	114403740	796	504	26903	4250	2190	340
	İ(%)	-4,07	-19,79	0,00	-24,76	0,00	-22,75	3,81	3,79	3,66
ONMU	G	397.323.013	241.914.292	302.844.653	2.302	3.985	56.421	9.446	727	501
	H	377068199	202396124	302844653	2302	1145	56421	11030	2843	585
	İ(%)	-5,10	-16,34	0,00	0,00	-71,27	0,00	16,77	291,06	16,77
PAMU	G	286.758.846	187.256.426	223.775.866	1.895	1.565	59.015	1.491	1.260	775
	H	286758846	155289352	223775866	1273	1278	26565	3878	2162	1330
	İ(%)	0,00	-17,07	0,00	-32,82	-18,34	-54,99	160,09	71,59	71,61
SELU	G	472.023.299	265.169.609	344.174.070	2.593	1.367	93.761	14.831	4.662	104
	H	449378421	209874314	344174070	2531	1351	93761	16090	5058	917
	İ(%)	-4,80	-20,85	0,00	-2,39	-1,17	0,00	8,49	8,49	781,73
SINU	G	96.551.150	38.876.588	81.887.046	472	292	9.553	1.354	322	71
	H	74441521	38876588	58528974	462	230	9553	1954	594	102
	İ(%)	-22,90	0,00	-28,52	-2,12	-21,23	0,00	44,31	84,47	43,66
ULUN	G	409.861.536	254.392.510	324.149.773	2.445	2.321	63.451	9.426	1.323	790
	H	402187459	220057306	324149773	2372	1208	63451	11906	3836	998
	İ(%)	-1,87	-13,50	0,00	-2,99	-47,95	0,00	26,31	189,95	26,33
YITU	G	215419193	113172498	186391581	1273	777	36422	5419	3733	431
	H	209.978.773	110.314.322	181.684.255	1.241	757	35.502	5.282	3.639	420
	İ(%)	-26,53	-32,02	-24,97	-23,22	0,00	0,00	2,59	2,58	210,07

Potansiyel iyileştirme oranı, girdinin ne oranda azaltılacağını, çıktının ne oranda artırılacağını gösterir. Potansiyel iyileştirme oranı aşağıdaki formülle hesaplanabilir (Özden,10).

$$Potansiyel\ İyileştirme\ Oranı\ (PİO) = \frac{Hedef(H) - Gerçeklesen(G)}{Gerçeklesen(G)} \times 100$$

Tablo 7’de AIBU karar verme biriminin TPEH girdisi için PİO değeri aşağıdaki şekilde hesaplanmıştır.

$$PİO_{AIBU}(TPEH) = \frac{95025262 - 114524773}{114524773} \times 100 = \% -17,03$$

AIBU birimi TPEH girdi değeri için PİO %-17,03 olarak tespit edilmiştir. Bunun anlamı toplam etkinlik için TPEH girdi değerinin %17,03 oranında azaltılması gerektiğidir.

Çıktılar için de PİO değerlerinin hangi oranda artırılması gerektiği Tablo 7’de gösterilmiştir.

5. SONUÇ

Dünya küreselleştikçe bilginin gücü de o ölçüde artmaktadır. Bilgiyi üreten ve dağıtan kurumlar olan üniversitelerin toplum hayatındaki önemini de artırmaktadır. Üniversiteler iş hayatının ihtiyaç duyduğu yeterli bilgi birikimine sahip insan kaynağını yetiştirmek, çeşitli alanlarda yapılan araştırmalarla farklı bilim dallarına katkı sağlamak, bilim ve teknoloji üretmek gibi birçok amacının yanında çağın gereksinimlerine ayak uydurabilen bireyler yetiştirilebilmesi gibi bir amacı da yerine getirirler. Üniversitelerin bu amaçlarını ne derece yerine getirebildikleri çeşitli yöntemlerle ölçülerek değerlendirilebilir. Ancak, gerek devlet, gerek vakıf üniversitelerinde bu amaçların gerçekleştirilmesinde karşılaşılan personel sayısı ve finansal kaynaklar gibi farklı kısıtların varlığından dolayı yükseköğretim kurumlarının bu

kısıtlı kaynaklarını en verimli şekilde kullanıp kullanamadıkları konusu son derece önem kazanmıştır. Özellikle Türkiye’de son yıllarda üniversitelerde stratejik planlama, misyon ve vizyon belirleme anlayışının yaygınlaşmasından dolayı performans değerlendirmesi yapmak önem kazanan konulardan biri haline gelmiştir. Bu bağlamda son yıllarda eğitime ayrılan kaynakların daha iyi dağıtılabilmesi ve etkinliğin saptanabilmesi için Veri Zarflama Analizi (VZA) gibi parametrik olmayan yöntemler giderek artan şekilde kullanılmaya başlanmıştır.

Bu doğrultuda Türkiye’de faaliyette bulunan 36 devlet üniversitesinin Veri Zarflama Analizi (VZA) yöntemi ile göreceli etkinlik düzeyleri ölçülmüştür. Bazı yükseköğretim kurumlarımızın faaliyet raporlarına hiç erişilememiş, bazılarının ise uygun şekilde düzenlenmemiş olmasından dolayı çalışmaya dahil edilmemiştir. Bundan dolayı 2016 yılı faaliyet raporlarına göre, belirlenen girdi ve çıktı verilerini içeren 36 devlet üniversitesi analize konu edilmiştir. Analizler girdi-çıktı yönelimli Charnes-Cooper-Rhodes (CCR) ve girdi-çıktı yönelimli Banker-Charnes-Cooper (BCC) yöntemleri ile yapılmıştır. Çalışma sonucunda 9 devlet üniversitesi toplam etkin ve ölçek etkin, 18 devlet üniversitesi de teknik etkin olarak tespit edilmiştir. Çalışmaya konu üniversitelerin %25 i toplam etkin ve ölçek etkin, %50 si teknik etkin bulunmuştur. Teknik etkin ölçülen hiçbir devlet üniversitesi ölçek etkin ölçülmemiştir.

Çalışma sonucunda toplam etkinlik bakımından yükseköğretim kurumlarımız zayıf görülmektedir. Çalışmada yükseköğretim kurumları arasında etkinlik bakımından uç düzeylerde farklar olduğu görülmüştür. Etkinlik için ranj değerleri toplam etkinlikte 0,80, teknik etkinlikte 0,34 ve ölçek etkinliğinde 0,80 olarak ölçülmüştür. Bu sonuçlara göre yükseköğretim kurumları arasında toplam ve ölçek etkinliğinde %80, teknik etkinlikte ise %34 fark belirlenmiştir. Etkinlik ölçeğinin 0 ile 1 arasında olduğu göz önüne alınırsa oldukça ciddi farklar söz konusudur. Bundan dolayı toplam etkin olmayan 27 üniversitenin toplam etkin hale gelebilmeleri için potansiyel iyileştirme öneri tablosu hazırlanmıştır. Ülkemiz yükseköğretim kurumlarının gerçek durumlarının görülebilmesi için küresel çapta bir etkinlik analizi yapılması gerektiği söylenebilir.

KAYNAKÇA

ABBOT, M., & DOUCOULIAGOSA, C. (2003). The efficiency of Australian universities: a data envelopment analysis. *Economics of Education Review*, 89-97.

AKTAŞ, E. (2014). Eri zarflama analizi yöntemiyle hizmet, inşaat ve imalat sektörlerinin performanslarının incelenmesi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

BABACAN, A., KARTAL, M., & BİRCAN, H. (2007). Cumhuriyet Üniversitesi'nin Etkinliğinin Kamu Üniversiteleriyle Karşılaştırılması: Bir VZA Tekniği Uygulaması. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 97-114.

BAKIRCI, F., & BABACAN, A. (2010). İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde Ekonomik Etkinlik. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(2), 215-234.

BAL, V. (2013). Vakıf Üniversitelerinde Veri Zarflama Analizi İle Etkinlik Belirlenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 1-14.

BANKER, R., CHARNES, A., & COOPER, W. (1984). Some Models for Estimating Technical and Scale Inefficiencies in Data Envelopment Analysis. *Management Science*, 30(9), 1078-1092.

BAYRAKTUTAN, Y., & PEHLİVANOĞLU, F. (2012). Sağlık İşletmelerinde Etkinlik Analizi: Kocaeli Örneği . *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 127-162.

BAYSAL, M., ALÇILAR, B., ÇERÇİOĞLU, H., & TOKLU, B. (2005). Türkiye’de Devlet Üniversitelerinin 2004 Yılı Performanslarının Veri Zarflama Analizi Yöntemiyle Belirlenip

Buna Göre 2005 Yılı Bütçe Tahsislerinin Yapılması. Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 0(1), 67-73.

CANDEMİR, M., & DELİKTAŞ, E. (2006). TİGEM İşletmelerinde Teknik Etkinlik, Ölçek Etkinliği, Teknik İlerleme, Etkinlikteki Değişme ve Verimlilik Analizi:1999-2003. Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü, 1-83.

CHARNES, A., COOPER W.W., & RHODES, E. (1981). Evaluating Program And Managerial Efficiency: An Application of Data Envelopment Analysis to Program Follow Through. *Management Science*, 27(6), 668-697.

ÇINAR, Y. (2013). Türkiye'de Kamu Üniversitelerinin Eğitim-Araştırma Etkinlikleri ve Etkinlik Artışında Stratejik Önceliklerin Rolü: Çok Aktiviteli VZA Uygulaması. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi, 68(2), 27-62.

GOLANY, B., & YU, G. (1997). Estimating returns to scale in DEA. *European Journal of Operational Research*, 28-37.

GÖKTOLGA, Z., & ARTUT, A. (2011). Sivas İlinde Liselerin Veri Zarflama Analizi İle Değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(2), 63-77.

GÜNAY, A., DULUPÇU, M., & ORUÇ, K. (2017). Türkiye'de Devlet Üniversitelerinin Etkinlik Ve Verimlilik Analizi: Veri Zarflama Analizi Ve Malmquist Toplam Faktör Verimlilik Endeksi Uygulamaları. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 85-113.

KADILAR, G. (2015). Türkiye'deki Vakıf Üniversitelerinin Etkinlik Çözümlemesi. *Eğitim ve Bilim*, 40(177), 31-41.

KIRAN, B. (2008). Yüksek Lisans Tezi, Kalkınmada Öncelikli İllerin Ekonomik Etkinliklerinin Veri Zarflama Analizi Yöntemi İle Değerlendirilmesi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KUTLAR, A., & BABACAN, A. (2008). Türkiye'deki Kamu Üniversitelerinde CCR Etkinliği-Ölçek Etkinliği Analizi: DEA Tekniği Uygulaması. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 148-172.

KUTLAR, A., & KARTAL, M. (2009). Cumhuriyet Üniversitesi'nin Verimlilik Analizi: Fakülteler Düzeyinde Veri Zarflama Yöntemiyle Bir Uygulama. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 279-294.

ORUÇ, K. O., GÜNGÖR, İ., & DEMİRAL, M. F. (2009). Üniversitelerin Etkinlik Ölçümünde Bulanık Veri Zarflama Analizi Uygulaması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(22), 279-294.

ÖZDEN, H. (2008). Veri Zarflama Analizi İle Türkiye'deki Vakıf Üniversitelerinin Etkinliğinin Ölçülmesi. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 37(2), 167-185.

ÖZEL, G. (2014). Efficiency Analysis of State Universities: A Case of Turkey. *Hacettepe University Journal of Education*, 29(3), 124-136.

SELİM, S., & BURSALIOĞLU, S. (2015). Efficiency of Higher Education in Turkey: A Bootstrapped Two-Stage DEA Approach. *International Journal of Statistics and Applications*, 5(2), 56-57.

TÜRKAN, S., & ÖZEL, G. (2017). 2014-2015 Öğretim Yılında Türkiye'de Devlet Üniversitelerinin Etkinlikleri ve Etkinliğe Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesi. *Eğitim Bilim Dergisi*, 42(191), 307-322.

TÜRKER, T., ETÖZ, M., & ALTUN TÜRKER, Y. (2016). Determination of Effective Critical Factors in Successful Efficiency Measurement of University Departments by Using Fuzzy Dematel Method. *Alphanumeric Journal*, 4(1), 57-72.

VASSILOGLOU , M., & GIOKAS, D. (1990). A Study of the Relative Efficiency of Bank Branches:An Application of Data Envelopment Analysis. *Journal of the Operational Research Society*, 41(7), 591-597.

YAKUT, E., HARBALIOĞLU, M., & PEKKAN, N. (2005). Turizm Sektöründe BIST'a Kayıtlı İşletmelerin Veri Zarflama Analizi ve Toplam Faktör Verimliliği ile Finansal Performanslarının nelenmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 235-257.

YÜKÇÜ, S., & ATAĞAN, G. (2009). Etkinlik, Etkililik ve Verimlilik Kavramlarının Yarattığı Karışıklık. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 1-13.

e.mevzuat, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü,

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.9768&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği>